

ДО 54-Ї РІЧНИЦІ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ВІД НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ

Любов до рідної землі... Немає нічого важливішого для молодого людини, ніж це святе почуття. Ми вбираємо його з молоком матері й проносимо через все життя. Найяскравіші зразки цих почуттів проявилися в роки Великої Вітчизняної війни, коли на захист рідної землі стали мільйони юнаків і дівчат.

Всенародна боротьба проти ненависного ворога яскраво виявилась і в нашому районі у партизанському і підпільному русі. Сотні молодих патріотів із зброєю в руках вели боротьбу проти окупантів. Про партизанку Яніну Дуда наша розповідь.

Зима 1942 року. Партизани з'єднання О. М. Сабурова, відірвавшись від переслідування карателів на білоруській території, зупинились на відпочинок в селі Дроздинь.

ли на території Рівненщини. За направленням штабу весною 1943 року Яніна прибула в загін ім. Дзержинського.

Вона виконувала обов'язки санінструктора і неодноразово разом з диверсійними та розвідувальними групами виходила на бойові завдання до залізниці, до опорних пунктів фашистів. Недалеко від станції Остки партизани групи, яку очолював Федір Скалига, підірвали військовий ешелон. Рух на залізниці було припинено на кілька днів. Яніна раділа більше всіх. Це була помста окупантам за тисячі безневинно розстріляних і спалених в районі людей, пограбованих сіл і хуторів.

Добре володіючи українського і польською мовою, вона щоденно розповідала населенню району про бойові дії партизанів у тилу ворога, про перемоги Радянської Армії на

ВОДИЛА МОЛОДИСТІ

і села вислано партизанські заслони кіннотників та народних месників на санках, запряжених доб-

У БІЙ

ще сильніше громити фашистів та їх наймитів. Вона була бажаною гостею в кожній сільській хаті. Без-

рими кіньми. Вони могли затримати на деякий час просування німців, швидко прибути туди, де необхідна їх допомога.

відмовно надавала медичну допомогу хворим дітям і їх батькам, радила, як вберегтися від тифу, інших інфекційних захворювань.

Фашистів довго чекати не довелось. На світанку на хуторі Храпунь розгорівся бій. Невелика група партизанів, в якій була і Яніна, стримувала переважаючі сили окупантів. Німці все ближче підходили до хуторських будівель, біля яких залягли народні месники, і безперервно вели по них вогонь. Два партизанські кулемети та десяток автоматів і гвинтівок косили наступаючих гітлерівців, чимало з них уже лежали нерухомо на снігу. Незабаром вони залягли, але з лісу вибігла нова група німців і охоплювала хутір з правою боку. Яніна з кількома партизанами вибігла їм назустріч і, залігши за хлівом, короткими чергами стріляла по ворогах. Поруч почула стогін партизана. Це був Ілля Шинкар. Фашистська куля поранила йому руку. Яніна відклала автомат і взялась перев'язувати рану народного месника. Через кілька хвилин Яніна знову стріляла по карателях.

Коли було звільнено Рокитнівщину від окупантів, Яніна на багатьох мітингах і зборах виступала із закликами всіляко допомагати фронту, вступати у військові формування для того, щоб продовжити боротьбу з фашистами. Сама вона вступила в польську партизанську бригаду "Грунвальд — 2", яка формувалась в м. Рівному. Її призначили тут заступником командира бригади по розвідці. Командиром був капітан Федір Дуда, майбутній чоловік Яніни.

Після невеликої підготовки і одержання потрібної зброї і вибухівки польських патріотів на літаках перекинули на територію Польщі для боротьби з окупантами. Бригада провела в тилу ворога десятки бойових операцій по знищенню техніки і живої сили гітлерівців. За бойові подвиги в тилу ворога Яніна і Федір Дуда удостоєні кількох бойових нагород колишнього Радянського Союзу і Польської Народної Республіки.

Відбити наступ окупантів допомогли партизани батальйону Павла Реви. Вони зупинили просування німців до села Дроздинь, де розташувалось на відпочинок з'єднання, але це коштувало життя кількох партизанів. Смертельно був поранений і командир батальйону. В бою загинули Степан Качура, Олександр Іванов, Григорій Леви та інші.

Про їх бойові дії на території Польщі мені довелось прочитати в матеріалах Центрального військового музею у Варшаві. Варшаву я відвідав на запрошення письменника Федора Дуди та його дружини Яніни, які не поривали зв'язків з колишніми партизанами із з'єднання В. А. Бегми.

В цих зимових боях Яніна відзначилась тим, що врятувала більше десяти поранених народних месників. Відважна партизанка брала участь у боях з карателями і в селі Селезівка на Житомирщині, де окупанти зазнали значних втрат, так і не досягши своєї мети — оточити і знищити з'єднання О. М. Сабурова.

Неодноразово вони приїздили на Рівненщину і зокрема в Рокитне, де зустрічалися з учнями медичного училища, ПТУ, середньої школа №1, райредакції, жителями села Купеля, де формувався партизанській загін ім. Дзержинського. Федір Дуда надрукував кілька книжок, які розповідають про героїчну боротьбу радянських і польських воїнів та партизанів проти гітлерівців, про тих, хто віддав своє життя в ім'я перемоги над фашизмом.

В період цих зимових боїв біля села Дроздинь загін "За Батьківщину", що входив до складу Сабурівського з'єднання, було передано В. А. Бегмі, який прибув на літаку в тил ворога. Загін було передано для того, щоб значно активізувати партизанський рух на Рівненщині.

В свою чергу новостворений Рівненський штаб партизанського руху кращих бійців цього загону направляв у малочисельні партизанські загони, що дія-

А. ГРЕЧКО,

ветеран війни та праці, член
Спілки журналістів України.

На фото: Яніна та Федір ДУДА під час перебування в селищі Рокитному.

Фото автора.